

Jeg skal ikke trætte det høje Ting med at holde et længere Foredrag og komme med en større Udvikling om hele dette Forslag; vi for vort Vedkommende kan ikke stemme for Lovforslaget, fordi det indeholder Bestemmelser, som vi betragter som forkastelige set fra et konservativt Synspunkt. Men jeg maa paa mit Partis Vegne meget beklage, at man ikke i dette høje Ting har villet laane Øre til de efter min Mening ganske overordentlig sunde Betragtninger, som vi har fremsat paa dette Lovgivningsomraade gennem de Ændringsforslag, vi stillede ved Sagens Behandling her i Folketinget. Jeg ser, som sagt, ikke rettere, end at det, at dette Lovforslag udgaar af denne Kæde af Jordlove, vil bevirke, at hele Jordreformen falder til Jorden, at der tilbage kun bliver et meget slet Grundlag i Øjeblikket for Oprettelse af Husmandsbrug, et Grundlag, som paa ingen mulig Maade kan være tilfredsstillende fra hele Samfundets Synspunkt.

Jeg skal paa mit Partis Vegne anbefale at stemme imod dette Lovforslag, men udtale Haabet om, at den højtærede Landbrugsminister paa anden Maade vil sørge for gennem Lovgivningsarbejdet at gøre det muligt at faa en Lov, som berettiger Staten til at indkøbe Jord og udstykke den til Smaabrug Landet over, og særlig en Lov, som Landet over sikrer Befolkningen Adgang til at komme i Besiddelse af Kolonihaver, derved, at det gøres til Pligt for Kommunerne at optage denne Opgave, men saaledes, at Kommunerne, hvor de ikke selv kan overkomme det, kan faa Statens Hjælp til dette Formaal.

Ordføreren (Hauge): Jeg finder ingen Anledning til paa ny at præcisere mit Partis Standpunkt til Lovforslaget. De Bemærkninger, jeg har gjort om Lovforslaget, tør jeg antage har været af en saadan Beskaffenhed, at man tydelig har forstaaet, hvorfor vi har indtaget den Stilling til Lovforslaget, som jeg gav Udtryk for i mine Bemærkninger. Men jeg vil gerne gøre et Par Bemærkninger til det ærede 6te Medlem for Præstø Amt (Ulrich), der sagde, at den højtærede Landbrugsminister burde fremsætte et Lovforslag, hvorved Kommunerne fik Lejlighed til at skaffe Jord til Kolonihaver; jeg maa antage, at denne Sag i høj Grad har det ærede Medlems Bevaagenhed, siden han udtaler, at hvis Landbrugsministeren ikke vil fremsætte Lovforslag, vil det ærede Medlem og hans Parti gøre

det. Begrundelsen derfor var naturligvis den, at der var overordentlig stor Trang til at faa Kolonihaver, og dette er rigtigt.

Efterhaanden som Arbejderne i Byerne faar mere Fritid, end de hidtil har haft, efterhaanden som Forholdene udvikler sig saaledes, at der ogsaa for Arbejderklassen bliver Tid til andet end at arbejde for fremmede, bliver Mulighed for at ofre nogle Timer paa Hjem og paa Arbejde for egen Regning, f. Eks. paa Arbejde i en Kolonihave, vil Trangen til saadanne Haver blive større; man ser nu, at der selv ved meget smaa Byer dannes Kolonihaver. I de senere Aar er Tallet paa dem stadig steget; det viser, at der er Trang til Haver. Nu vil jeg gerne høre det ærede Medlems Mening om, paa hvilken Maade Staten eller Kommunerne skulde optræde her. Det ærede Medlem gjorde nogle for mig ikke ganske tydelige Bemærkninger om, at Staten paa en eller anden Maade skulde yde Tilskud, og at Kommunerne skulde have til Pligt at skaffe Haverne til Veje; saaledes forstod jeg nærmest det ærede Medlem. Det kan nu ikke nytte at paalægge Kommunerne en Pligt, hvis der ikke tillige gives dem en Mulighed for at opfylde den; ingen er forpligtet udover sin Evne, Kommunerne ikke heller, og den blotte Bestemmelse om, at det er ønskeligt at faa Haver, eller om, at Kommunerne saa vidt som muligt skal sørge for at faa Haver, er jo ikke tilstrækkelig til at skaffe disse til Veje. I mange Byer er det ikke muligt at skaffe Haver, medmindre Kommunerne faar Ret til Ekspropriation.

Det ærede Medlem har jo nylig udtalt, at han ikke kunde være med til at give Kommunerne en saadan Ekspropriationsret. Jeg vil derfor gerne høre det ærede Medlems Forklaring af, paa hvilken Maade han vil sætte Kommunerne i Stand til at skaffe disse Haver til Veje. Efter Lovforslaget, som det forelaa oversendt fra det andet høje Ting, var det, saaledes som Lovforslaget er blevet mig forklaret, udelukket, at Kommunerne kunde ekspropriere Jord til Havelodder alene. Men naar Kommunerne ikke kan faa Ret til at ekspropriere Jorden til Havelodder, saa vil der praktisk talt i Øjeblikket ingen anden Vej være for Kommunerne at gaa end den at købe Jord i det aabne Marked, og jo større Efterspørgselen efter Jorden bliver, des dyrere bliver den. Man ser nu, at Jorder, liggende i Byernes Periferier, der for nogle faa Aar siden kun kostede nogle faa Øre pr. Kvadratalen, ja, som over-